

SISÄRPOSTI 1/2023

**Fysioterapeutti
Jaana Leskinen
kehotti joskus
rönnöttämään**
Sivut 8-9

**Outi Pakkanen
aloittaa kirjansa
viimeisestä
lauseesta**
Sivut 12-14

**Tuoli selässä
talviseen
tulokirkkoon
rannalle**

Sivut 10-11

Vitriinissä seisovaa Birger Kaipiaisen Helmilintua ihailevat Heini Tanskanen (oik.), Pirkko Kinnunen, Tuula Pönkänen, Leena Alhola, Allu Lamminen ja opas Riikka Alanko.

Marja-Liisa Tapanainen ihaili Markku Salon Huvilatelta-teoksen lasikoristetta.

Kim Simonssonin Nukkuva lukeva tyttö houkuttelee koskemaan nukkapintaa.

Vihreä keramiikkatyttö valloitti Espoon museo Emmassa

Nukkapintainen vihreä keramiikkatyttö valikoitui sotilaskotisisarten suosikkiteokseksi museoretkellä Espoon modernin taiteen museoon Emmaan. Kyösti Kakkosen kokoelmassa on suomalaista lasia ja keramiikkaa, joka pääsee hyvin esille avarassa ja valoisassa näyttelytilassa. Sivut 3-6

Poikkeuksellisista oloista huolimatta sisartunteja kertyi 680 työpäivää

Vuosi 2022 on mennyt. Koronan paineissa oltiin vielä alkuvuosi, kesällä saatiin hie-
man helpotusta. Asiakkaamme saivat jää-
dä sisälle sotilaskotiin pelaamaan ja oleilemaan ostok-
set tehtyään. Läheiset eivät edelleenkään pääse ta-
paamaan varusmiehiään Santahaminaan.
Sisartyön määrä tunteissa oli menneisiin vuosiin ver-
rattuna vähäisempi, koska kaikki isot siviilitapahtumat
puuttuivat. Yhteensä tehtiin vapaaehtoistyötä 5 074
tuntia. Se on noin 680 työpäivää laskettuna 7,5 tunnin
työajalla.

Sisarille pystyimme sentään jotain järjestämään. Yksi
syksyn tapahtuma nousi edukseen eli Varusmiesbän-
din esiintyminen sotilaskodissa siskoille ja ystäville.
Tapahtumaa on toivottu pidettäväksi joka vuosi.
Valtakunnallisesti tietyillä aloilla on ollut työvoimapu-
laa, ja se on koskettanut myös meitä. Vieläkin tarvitsi-
simme yhden täysiaikaisen tekijän. Onneksemme
olemme kuitenkin saaneet tekeviä käsiä avuksi.

Tänä talvena säät ovat olleet hyvin vaihtelevat: miltei
lumeton kevät ja seuraavana päivänä kunnon kerros
uutta lunta.

Mennyt vuosi oli yhtä vaihteleva: eilen rauha Euroo-
passa, huomenna hyökkäyssota, joka on vaikuttanut
meihin kaikkiin. Olemme nähneet inflaation juoksun
kuin joskus kymmeniä vuosia sitten, lakot pysäyttävät
elämää, mikään ei tunnu olevan kuin ennen lähimen-
neisydessä.

Jotain iloakin on keväässä ollut. Naistenpäivän kon-
sertti keräsi runsaasti sotilaskotityön tukijoita. Konser-
tista muodostui hauska yhteinen hetki letkeän musii-
kin ja sanailun merkeissä.

Mikael Konttinen sai ansaitut kiitokset, mutta kyllä
Kaartin soittokuntakin pani parastaan. Mukava sattu-
ma oli, että soittamassa oli varusmies, joka kotiutuu
maaliskuussa. Hänen vanhempansa pääsivät ensim-
mäistä kertaa kuulemaan poikansa soittoa soittokun-
nassa ennen kotiuttamista.

Kahvikonsertista kerromme lisää kuvien kanssa seu-
raavassa Sisarpostissa.

Toivottavasti saamme kevään ja kesän mittaan
viettää mukavia ja rentouttavia, mutta kuitenkin työn-
täyteisiä hetkiä sotilaskodissa.
Nähdään sodessa!

Inka Tiittanen

Heini Tanskanen (vas.) tutkaili nukkuvan tytön pintaa. Opas Riikka Alanko kertoi viereisestä mustasta siluettityöstä.

Emmassa esillä lasi- ja keramiikkataiteen klassikoita ja uutuuksia

Vihreän tytön samettinen pinta houkutteli koskettamaan teosta

Sotilaskodin retkellä Espoon modernin taiteen museoon Emmaan tutustuttiin kauppaneuvos Kyösti Kakkosen keramiikka- ja lasikokoelmaan *Collection Kakkoseen*. Sisarten suosikiksi valikoitui Kim Simonssonin keramiikkatyö *Nukkuva lukeva sammaltyttö*.

Tapiolassa sijaitsevan Emman opastetulle kierrokselle osallistui 14 sotilaskotisisarta. Tunnin mittainen kierros rajoittui museon ensimmäiseen kerrokseen, joten yläkerrosten monet vaihtuvat ja pysyvät kokoelmat jäivät katsomatta.

Collection Kakkonen on koottu kauppaneuvos **Kyösti Kakkosen** omistamista lasi- ja keramiikkateoksista. Hän on antanut museolle ”määräämättömäksi” ajaksi lainaan 1 300 teosta noin 10 000 teoksen kokoelmastaan. Kaikki lainateokset eivät ole nyt esillä.

Heini Tanskasen oli nopeasti helppo valita suosikkinsa Kakkosen kokoelmasta.

”Kim Simonssonin *Nukkuva lukeva sammaltyttö* on hellyttävä teos. Sen katsomisesta tulee hyvä mieli. Tuntuu uskomattomalta, että se näyttää sametilta, vaikka on kiveä. Järjestäjille annan ison kiitoksen siitä, että teoksen vieressä on palanen veistoksen materiaalia, jota voi koskettaa. Se tuntuu sametilta.”

Kim Simonssonin (s. 1974) tunnetut keramiikkahahmot ovat vihreitä tai mustia. Vihreät hahmot ovat yleensä pysähtyneet paikalleen silmät kiinni, mustat jähmettyneet kuin kesken liikkeen. Ne näyttävät varjokuvilta. Emmassa nukkuvan sammaltytön vieressä seisoo musta *Siluettityttö jolla auringonkukka*

Museokortti ei homehdu Heini Tanskasen taskussa, sillä hän käy ahkerasti taidenäyttelyissä ja museoissa. Hän on utelias näkemään myös modernia taidetta, vaikka ei siitä erityisemmin pidä. Kotinsa seinillä Heini mieluiten katselee maisematauluja. Niitä on saatu puolison kodin perintönä, ja monet niistä kuvaavat nykyisin Jämsään kuuluvan Kuoreveden maisemia.

”Sanoin joskus tyttärelleni, etten ymmärrä modernia taidetta. Hän sanoi, ettei sitä tarvitsekaan ymmärtää. Siitä voi silti pitää. Olen yrittänyt opetella katsomaan modernia taidetta uusin silmin.”

Unohtumattomaksi taide-elämykseksi Heini kuvaili Firenzen matkaa, jonka hän teki tyttärensä kanssa. ”Näimme tietysti mm. Michelangelon viisimetrisen *Daavid*-veistoksen ja sen jäljennöksen museon aukiolla. Ihmeellisintä oli, että monet veistokset olivat niin luonnollisia, kuin eläviä ihmisiä, vaikka olivatkin valkoista marmoria.”

Viimeaikaisista näyttelykohteista Heini Tanskanen mainitsi Hakasalmen huvilan, jonka Helsinki-aiheinen valokuvänäyttely ja vanhat elokuvajulistet tekivät vaikutuksen.

”Helsingissä on hyvä näyttelytarjonta. Ateneumissa on aina jotain kiinnostavaa pysyvien kokoelmien lisäksi, samoin Kiasmassa. Didrichsenin taidemuseossa Kuusisaarella on myös aina kiinnostavia näyttelyitä.”

Amazonasin ja Huvimajan pyöreät muodot viehättävät ahkeraa Emmassa kävijää

Marja-Liisa Tapanainen ei ollut ensimmäistä kertaa Emmassa, sillä hän piipahtaa sinne silloin tällöin bussilla Leppävaarasta. Niinpä hän osasi heti nimetä suosikkinsa Kakkosen kokoelmasta.

”Olen yrittänyt monta kertaa ottaa saman asennon kuin **Markku Salon** naishahmolla *Amazonasilla*, mutta en ole onnistunut. Tuo kookas naishahmo viehättää minua suuresti.” Amazonasin vieressä seisoo toinen Markku Salon taideteos, *Huvimaja*. Sekin on Marja-Liisan mieleen.

”Minua viehättävät Huvimajan seinille ripustetut eriväriset lasiekot, sillä pidän pyöreistä muodoista. Huvimajan sisällä on kiva seisoskella ja nautiskella väreistä.”

Opas Riikka Alanko kertoi, että Markku Salon veistoksissa on myös sanomaa.

”Amatsonit olivat kreikkalaisen taruston naisotureita ja esiintyivät myös veistostaiteessa. Toisaalta Amazonas viittaa myös ilmasto- huoleen, Amazon-joen alueen tuhoamiseen Brasiliassa. Huvimaja puolestaan on kuin oma ekomaailmansa väreineen ja muotoineen.”

Taiteen katselussa Marja-Liisa Tapanainen on kaikkiruokainen, vaikka kotinsa seinillä hänellä on vain maisemia ja vähän grafiikkaa.

”Olen kolunnut ARS-näyttelyt 1970-luvulta asti. Niissä näkee aina uudet virtaukset.”

Espoolaisena Marja-Liisa Tapanainen on ylpeä Emmasta. Hän patistaa ulkopaikkakuntalaisia tutustumaan myös samassa rakennuksessa toimivaan kaupunginmuseoon Kumuun, jossa Espoon historiaa esitellään vanhojen kylien tarinoilla. Kumussa voi myös hyvällä onnella nähdä Albergan kartanon mustan ja valkoisen kummitusrouvan.

Yläkuvassa Amazonas, alakuvassa Huvimaja

Talven törröttäjät elävöittävät keramiikka- reliefejä

Tuula Pönkänen on tehnyt harrastuksenaan metalligrafiikkaa ja kaivertanut teoksia puupinnalle. Näyttelyssä hänen silmänsä pistivät heti **Francesca Mascitti Lindhin** painannekoristelulla samottilaatalle tehdyt reliefit, joissa voi nähdä talven törröttäjät aamuruskossa.

”Reliefien värit ovat minun omia suosikkejani, ja teosten herkkä kauneus viehättää.”

Francesca Mascitti Lindh (s. 1931) on Italiassa syntynyt keramiikkataiteilija, joka työskenteli Arabian tehtailla 43 vuotta. Hän on ollut naimisissa suomalaisen keramiikkataiteilijan Richard Lindhin (1929–2006) kanssa.

Tuula Pönkäsen museokortti on ahkerassa käytössä. Hän pitää enemmän klassisesta taiteesta kuin modernista, mutta käy katsomassa monenlaisia näyttelyitä. Kellarissaan Tuula Pönkäsellä on yksi oma ”taideteos”, josta hän ei ole raaskinut luopua.

”Kouluaikana piti kerätä 120 kasvin herbaario. Siinä oli iso työ ja paljon käsityötä. Varmaan se on pölyn peitossa, mutta ei sitä ole voinut heittää poiskaan.”

Seurueemme opas Riikka Alanko selvitti näyttelykierroksen alkaessa, mitä eroa on muotoilulla ja taiteella.

”Taideteoksilla ei ole ensi sijassa mitään käyttötarkoitusta kun taas muotoilulla tarkoitetaan teoksia, joilla pyritään tekemään arjen toiminnoista kauniita ja helppoja. Keramiikka- ja lasiteoksissa nuo ominaisuudet joskus yhdistyvät.”

Emman sivuilta pääsee katsomaan puolen tunnin videota Kakkosen kokoelmista. Videolla museon henkilöstö ja Kyösti Kakkonen kertovat, miten teokset on valittu näyttelyyn. Mielenkiintoista on päästä kurkistamaan samalla Kyösti Kakkosen valtaviin taideteosvarastoihin sekä koteihin Helsingissä ja Joensuussa.

Emmamuseum.fi/Collection Kakkonen

Tuula Pönkänen ihasteli keramiikkareliefejä (Yläkuva). Emmassa on esillä kymmeniä toinen toistaan hienompia ruukkuja (vas.). Tuula Pönkänen ja Leena Alhola tutkivat, miten lasiset puut on pystytetty Oiva Toikan Lasimetsään.

Meri Huttunen ihastui vihreään tyttöön.

Alma Juntusen (s. 1973) lasiveistokset kuplivat värikkäästi.

Valoisa ja avara tila toi teokset hyvin esiin

Meri Huttunen on yhdistyksemme uusia jäseniä. Hän opiskelee julkisoikeutta yliopistossa ja pääsi opintojen lomassa sisarten yhteiseen tapahtumaan. Emman betoninen näyttelyaula yllätti Merin. "Lasi- ja keramiikkateokset tulivat hyvin esille valoisassa näyttelytilassa. Tehdasmainen tila poikkeaa tavanomaisista taidemuseoista ja näyttelytiloista, mutta sopii juuri tällaiseen esillepanoon. Pidän silti enemmän Ateneumin perinteisestä, historiaa huokuvasta tunnelmasta." Opastusta Meri Huttunen piti mielenkiintoisena ja opasta asiantuntevana. Suosikkiteokseksi Merikin valitsi Kai Simonssonin teoksen *Nukkuva lukeva sammaltyttö*. Sen tekotapa on mielenkiintoinen.

Simonsson kokeili käsitellä mustaa veistosta neonväriä. Tuloksena oli sammalenvihreä, samettimainen pinta. Mieleen tulevat vanhat, ulkona patinoituneet patsaat. **Näyttelykierroksella Meri kehui** uutta harrastustaan sotilaskotia. Hän sanoi sen sopivan hyvin maanpuolustushenkiselle nuorelle. "Sodessa on hyvä porukka, ja on kiva tutustua uusiin ihmisiin. Yhdistyksellä on aktiivista toimintaa. On mukavaa saada pieni palkinto tehdystä vapaaehtoistyöstä museokäyntien, retkien ja sisariltojen muodossa."

Teksti: Marja-Liisa Nikka ja Marja-Riika Saaristo

Kuvat: Merja Autio, Marja-Liisa Nikka ja Marja-Riika Saaristo

Keräilijän taideinnostus heräsi opiskeluvuosina Ruotsissa

Kauppaneuvos **Kyösti Kakkonen** syntyi Kiihtelysvaarassa 1956. Hän opiskeli juristiksi Ruotsissa ja kiinnostui kuvataiteista Tukholman taidenäyttelyissä. Hän alkoi kerätä taidetta 1970-luvun lopulla. Keramiikka- ja lasitaide tuli pääasialliseksi keräilykohteeksi 1988, jolloin hän hankki keramiikkataiteilija Toini Muonan jäämistön. Kakkosen kokoelmissa on noin 10 000 taideteosta, joista Emmassa on pitkäaikaisessa lainassa 1 300 keramiikka- ja lasiteosta. Kyösti Kakkosen liikemiesura alkoi Joensuusta, jonne hän perusti veljensä kanssa Koneyhtymän 1979. Sittemmin veljekset hankkivat useita halpa-kauppoja, joista kehkeytyi tunnettu Tokmanni-ketju. Sen Kyösti Kakkonen jätti 2012 ja johtaa nyt Kakkonen konsernia. Se omistaa useita yrityksiä, kiinteistöjä ja kerrostaloja.

Kuva: Emma / Ari Karttunen

Hukkakahville monta käyttöä, kahvinporotkin voi hyödyntää

Vuoden 2020 tilastojen mukaan suomalaiset joivat liki 10 kiloa eli noin 1 100 kupillista kahvia henkeä kohden vuodessa. Luonnonvarakeskuksen (LuKe) mukaan kahvin osuus kotitalouksien hävikistä on 13 prosentti, kolmanneksi suurin vihannesten ja hedelmien jälkeen.

Pohjois-Karjalan Sähkön asiakaslehti **Kympissä** on vinkkejä ylijäämäkahvin ja kahvinporojen käyttöön. Paras vinkki on tietenkin keittää kahvia vain kerralla kuluva määrä. Kylmän kahvin kaunistava vaikutus lienee legenda, mutta ruoanlaitossa siitä saa mukavia makuelämyksiä.

- Jääkahvi: sekoita kahvijuomaan kylmää maitoa, makusiirappia ja jääpaloja.
- Kaada maustettu kahvi jääpalamuotteihin, jäädytä ja pudota jääpala kylmään maitoon.
- Käytä kylmää kahvia leivonnaisten kuorrutuksiin ja päällysteisiin. Sopii hyvin mm. mokkapalojen kuorrutukseen.
- Makeutettu, kylmä maitokahvi sopii kakun kostukkeeksi.
- Sokerilla maustetulla kahvijuomalla voi voidella pullat heti uunista ottamisen jälkeen. Sopii hyvin kananmunallergisille!
- Kahvikastike sopii lampaan- ja naudanlihaan.

Kahvinporoja ei kannata heittää jätteeseen.

- Ihonkuorinta-aineen saa sekoittamalla kahvinporoja tilkkaan oliiviöljyä. Hiero muutama minuutti ja huuhtelee.
- Jääkaapin ilma raikastuu, kun sinne laittaa vähän kahvinporoja purkkiin. Kahvinporot imurin pölypussissa raikastavat huoneilmaa.
- Pese kädet kahvinporoilla, niin ikävät hajut häviävät.
- Kuivatut kahvinporot sopivat lannoitteeksi happamassa mullassa viihtyvälle kasveille kuten ruusuille, alppiruusuille, pensasmustikalle, magnolialle ja hortensialle. Kuivaa porot sanomalehden päällä ja sekoita multa.
- Kahvinporoja voi käyttää esimerkiksi muurahaisten karkottamiseen. Ripottele kahvinporoja sinne, missä muurahaiset majailevat. Konsti voi tehotta myös isompiin eläimiin kuten kissoihin!

Kuvituskuva

Kahvikiisseli

1 litra kylmää kahvia
1 tlk (2,5 dl) ruokakermaa (15 %)
sokeria maun mukaan
2 tl vaniljasokeria
5 rkl perunajauhoja

Mittaa kaikki aineet kattilaan liedelle. Sekoita niin, että perunajauho tiukkenee. Sekoita, kunnes kiisseli alkaa saeta ja pulpahtaa muutaman kerran. Ota pois liedeltä ja kaada tarjoiluastiaan.

Sirottele pinnalle sokeria. Sopii hyvin jäätelön kanssa.

Kahvimarinadi lihalle

1 dl öljyä
1 dl vahvaa kahvijuomaa
4 rkl hunajaa
2 rkl soijakastiketta
1 tl mustapippuria

Hyvinvointi-illassa etsittiin arjen energialähteitä

Sotilaskotityö on hyvän olon harrastus

*Päivän
murheet
unohtuvat
sisarvuorolla*

Leena Alhola (vas.) osallistui keskusteluun hyvinvoinnista, josta luennoi Jaana Leskinen.

On monta tapaa vaikuttaa oman mielen ja kehon hyvinvointiin. Työfysioterapeutti **Jaana Leskinen** kertoi sisarten hyvinvointi-illassa tammikuussa, mitkä asiat vaikuttavat hyvään oloon ja antavat virtaa arkeen.

Luennoitsija pyysi osanottajia kertomaan, mikä yhteisessä sotilaskotiharrastuksessa viehättää ja antaa hyvää mieltä.

Esille tuli, että sisaret tuntevat iloa palvellessaan kiitollisia asiakkaita, varusmiehiä. Sotilaskodissa on kivat harrastuskaverit ja toimiva yhteistyö. Kun tulee vuorolle, arjen murheet unohtuvat.

Sisarille on arvokasta tuntea olevansa hyödyksi. Yhteinen tavoite, varusmiesten hyvinvointi, on hyvä innostaja. Pysymme ajan hermolla, kun harrastamme nuorten parissa. Ennen kaikkea, toiselle hyvän tekeminen saa meidät onnellisiksi.

Jaana Leskinen siteerasi filosofi **Frank Martelaa**, jonka mukaan onnellisuutta edistää se, ettei ole pakotettu tekemään jotain; että tehdään sitä, mihin itse kukin pystyy. Siitähän vapaaehtoistyössä on kysymys.

Ihmiset ovat laumaeläimiä, joten oma porukka on tärkeä. Sisaret sanoivat, että kun tulee sodeen, siellä hymyllään ja päivän räkki unohtuu.

Iloisessa porukassa kanssasisaret ja -veljet otetaan huomioon. Vapaaehtoistyö tuntuu itsellekin merkitykselliseltä.

Luennoitsija pyysi sisaria mainitsemaan viisi asiaa, jotka edistävät jaksamista, antavat virtaa arkeen ja ovat onnellisen elämän avaimia. Esille tulivat perhe ja ystävät, hyvät yöunet, harrastukset, luonnossa liikkuminen, vuodenaikojen vaihtelu, kulttuuri, teatteri, tv, taidenäyttelyt, lukeminen, jne.

Jaana Leskinen korosti terveellisen ravinnon merkitystä jaksamiseen. Hyvä ravinto ja säännöllinen ruokailu ovat kuin bensaa hyvinvoinnille. Ne vaikuttavat aivotointaan ja solut uudistuvat.

Ravintorasvoilla kuten omegalla on monta hyvää hyvinvointia edistävää vaikutusta. Ne edistävät verisuonten terveyttä ja ovat hyväksi silmille, iholle ja hermoston toiminnalle. Liikunta, erityisesti liikunnan harrastaminen yhdessä antaa hyvää mieltä ja oloa.

**Röhnötä,
vaihda
asentoa,
halaile,
laula ja
naura**

Inka Tiittanen kiitti luennoijaa innostavasta esityksestä, jota seurasivat myös Pirkko Kinnunen (vas.), Allu Lamminen ja Marja-Liisa Nikka.

Fysioterapeutti Jaana Leskinen korosti vielä, että ravinnolla on selvä vaikutus aikuisten mitokondriosairauksien hallintaan. Mitokondriot ovat solujen energialaitos: ne muuntavat ravinnon kemialliseksi energiaksi, jota solut voivat käyttää. Arkinen hyötyliikunta muun kullekin sopivan liikuntamuodon ohella edistää kehon hyvinvointia. Kehon jaksamisessa on todettu hyödylliseksi mm. se, että vaihdamme seisossa asentoa. Istuessa voi joskus jopa ”rönnöttää”, sillä se vetreyttää selkää. Hyvä ryhti pitää kehon koossa, ja pienikin kohennus, esimerkiksi olkapäiden suoristus auttaa.

Oikeanlainen nostaminen ei rasita selkää silloin, kun voima saadaan selän sijasta jalka- ja pakaralihaksista. Kurkotellaan ja kannatellaan omaa kehoa kuunnellen. Liikuttaminen aktivoi myös verenkiertoa.

Jaana Leskinen suosittelee tekemään muutaman kerran päivässä palleahengitystä. Se stimuloi vagushermostoa eli kiertäjähermoa, ja siten rauhoittaa kehoa ja mieltä.

Vagushermo on merkittävä kehomme autonomisen hermoston säätelijä. Se alkaa aivorungosta ja kiertää kaikkien terveytemme kannalta tärkeimpien elinten kautta. Terveyttä voi edistää aktivoimalla vagushermostoa. Sitä aktivoivat hengitys- ja rentoutusharjoitukset, halaaminen, kosketus, yhdessä nauraminen, kylmäaltistus, avantouinti, laulaminen ja luonnosta nauttiminen.

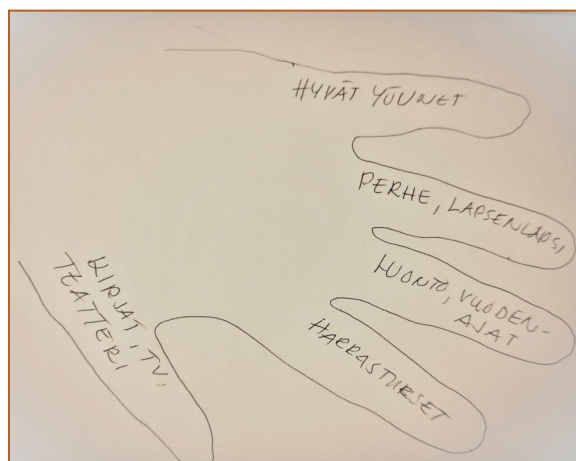
Aina ei tarvitse suorittaa, voi olla jouten. Tekniikan ei pidä hallita elämää: kännykän voi unohtaa kotiin lenkille lähtiessään.

Innostava ja aktiivisuuteen kannustava luennoitsija viritti illanvietossa vilkkaan keskustelun. Ilta antoi hyvät eväät vuoden 2023 harrastustoiminnalle niin, että se tuottaa iloa ja hyvää mieltä.

Jaana Leskinen on erikoistunut OMT-fysioterapiaan. Hän työskentelee Fysios Mehiläisessä ja on aktiivinen Lions Club -toiminnassa Espoossa. Hän on LC Espoo Laakson Liljojen tiedottaja.

Marja-Liisa Nikka

Kuvat Merja Autio

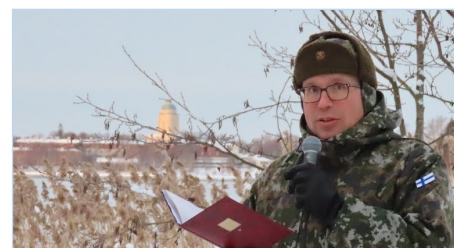

Osanottajat piirsivät paperille kätensä ja jokaiseen sormeen itselleen tärkeän elämänlaadun osatekijän.

Alokkaiden tulokirkkoa edelsi ”jakkaramarssi” rantaan. Pastori Paavo Rannan (alla) taustalla siinsi kaupungin siluetti.

Valkeneva pakkasaamu loi tunnelmaa tulokirkkoon

Luminen luonto ja aamuhämärä kirkastuessaan valoisaksi aamupäiväksi loivat upean tunnelman sotilaskodin rannassa pidettyihin tulokirkkoihin tammikuun alussa. Me sotilaskotisisaret olimme jo varhain aamulla valmistautumassa noin 800 alokkaan vastaanottamiseen, Sotilaan virsikirjojen jakoon ja kirkkokahvien tarjoiluun. Alokkaiden tullessa rantaan ripeässä tahdissa jakkarat kainalossa jaoimme virsikirjat luoden lämpimän hymyn ja katsekontaktin kuhunkin kirjan saavaan alokkaaseen. **Stadin siluetti toimi hienosti** alttarina alokkaiden ryhmittyessä kenttähartauteen.

Sotilaspastori **Paavo Ranta** oli jo tutustunut alokkaisiin oppitunneillaan ja totesi heillä kullakin olevan erilaisia tavoitteita ja toiveita varusmiespalveluksensa suhteen. Hän vakuutti puolustusvoimista löytyvän jokaiselle sopivia tehtäviä, joihin koulututtua.

”Sota Ukrainassa on opettanut, ettei pahaa voiteta pelkästään pahan vastavoimalla hyvytydellä. Tarvitaan määrätietoista oman maan itsenäisyyden ja rajojen puolustamista, osaavaa johtamista, kykyä yhteistyöhön, tehokasta kalustoa ja vahvaa maanpuolustustahtoa.”

Nämä keskeiset asiat ovat Suomen puolustusvoimissa kunnossa, vakuutti pastori.

Kenttähartauden päätteeksi lauloimme virren 577, *Sun kätes, Herra, voimakkaan*. Se on syvälle tunteisiin vaikuttava rukous isänmaan puolesta. Sen melodia otettiin 1702 virsikokoelmaan *Yxi Tarpelinen Nuotti-Kirja*. Ajankohtaisuudellaan tämä Johan Ludvig Runebergin 1855 sanoittama isänmaan virsi osoittaa, miten paljon meillä on aihetta kiitokseen. Sanat viittaavat sekä nykyihmisten että tulevien sukupolvien tehtäviin ja rukoukseen.

1. *Sun kätes, Herra, voimakkaan
suo olla turva Suomenmaan
niin sodassa kuin rauhassa
ja murheen, onnen aikana.*

2. *Sun armos täällä meille soi,
mi kallehinta olla voi,
ja meille alla auringon
tää synnyinseutu rakkain on.*

3. *On isät täällä taistelleet
ja uskoneet ja toivoneet.
Me saimme saman asunnon,
ja samat vaiheet meidän on.*

Tulokirkon munkkikahvit maistuivat pakkasaamussa paremmilta kuin ehkä koskaan.

Varusmiessoittajat saivat tuulensuojaa kontista, mutta soittosormet olivat lujilla pakkasessa.

Kontista saatiin tuulensuojaa kahvittajille ja orkesterille

Tulokirkon päälle tarjoilimme kirkkokahvit munkkeineen. Kahvitermokset ja munkkilaatikot oli sijoitettu konttiin, josta tarjoilut hoidettiin useiden näppärien sisarten voimin. Kontti tarjosi tuulen suojaa kirpeässä pakkasaamussa.

Kaartin varusmiessoittokunta oli asettunut rinnallemme kontin suojaan ja esitti sieltä letkeää ja mukaansa tempaavaa kahvimusiikkia.

Marja-Riitta Hirvonen

Kuvat Merja Autio

Sisaret jakoivat varusmiehille virsikirjan, joka jää heille omaksi. Jakamassa Päivikki Jordan (vas.) ja Satu Kylmä-metsä.

Nina Yildiz lopetti toimistosihteerinä

Toimistosihteerinä Nina Yildiz lopetti työn sotilaskodissa 5. helmikuuta. Kiitämme Ninaa hänen työpanoksestaan ja ystävällisestä palvelusta toimistossa. Uudet haasteet niin työ- kuin yksityiselämässä odottavat. Talon remontointi ja matkat puolison luo Turkkiin ovat suunnitelmissa. Läksiäiskahveilla oli mukana Helsingin Sotilaskotiyhdistyksestä Riitta Rainio (kuvassa oikealla).

Outi Pakkasen kirjoitusmaraton alkaa viimeisestä lauseesta

Helsinki on Stadin friidun dekkareiden päähenkilö

Outi Pakkanen ei kuvitellut ryhtyvänsä kirjailijaksi, kun hän 1973 äitinsä patistuksesta ”purskautti” ulos ensimmäinen rikosromaaninsa *Murhan jälkeen mainoskatko*. Nyt hänen dekkareitaan on julkaistu yli 30, ja uusi on tekeillä. Muitakin kirjoja mahtuu joukkoon. Kirjailija vieraili sotilaskodin lukupiirissä helmikuun alussa.

”Olin valmistunut ekonomiksi ja työskentelin mainostoimistossa. Elämässäni oli aika villi vaihe, ja äiti ehdotti, että kirjoittaisin jotain, vaikka dekkarin. Olin lukenut Maria Langet ja Maigretit. Niiden perusteella päätin, että dekkarissa jonkun pitää kuolla ja ruumiin pitää löytyä pian”, Outi Pakkanen kuvaili kirjailijan uran käynnistymistä. Ensimmäinen kirja syntyi nopeasti, mutta sen vastaanotto kustantamossa yllätti kirjailijan. ”En ollut ajatellut, että joku muuttaisi tekstiäni, sehän oli mielestäni valmis. Sitten olen oppinut, että kustannustoimittaja on kirjailijan paras ystävä ja tuki.”

Dekkareita ei 1970-luvulla arvostettu Suomessa samoin kuin nykyisin. Ruotsissa oli toisin.

”Dekkarit olivat meillä kioskiviihdettä. Eeva Tenhunen taisi olla ainoa tunnettu suomalainen naisdekkaristi (1937–2017). Tilanne muuttui, kun Matti-Yrjänä Joensuu oli ensi kertaa Finlandia-ehdokkaana 1984. Dekkarien arvo nousi hetkessä. En silti silloinkaan kuvitellut, että minusta tulisi päätoiminen kirjailija. Olin päivätois- ja kirjoitin iltaisin ja viikonloppuisin. Kun sitten lopetin päivätyöt, päätin kirjoittaa vain päivisin. Illat ja viikonloput vietän vapaata.”

Outi Pakkaselta ei jäänyt huomaamatta, kenen kanssa hän pääsi yhteiskuvaan sotilaskodin näyttämöllä.

Outi Pakkanen valittiin Stadin friiduksi 2010, sillä hänen kirjojensa päähenkilö on Helsinki. Siten kirjailija itse kuvaa kirjojensa keskeistä vaikuttajaa.

”Olen ylpeä tuosta tittelistä. Kun Lasse Liemola soitti ja kertoi valinnastani, sanoin, että olen syntynyt Kokkolassa. Miten voin tulla valituksi? Lasse sanoi, että ei se haittaa, kaikkihan ovat muuttaneet tänne jostain.” Kokkolalaisuus ei ehtinyt tarttua kirjailijaan, sillä perhe muutti Helsinkiin 1947, jolloin Outi oli yksivuotias.

Anna Laineen esikuva on kirjailijan entinen työkaveri

Sotilaskodin näyttämöllä oli 24 kuulijaa, kun kirjailija Outi Pakkanen kertoi työstään.

”Muutimme Lauttasaareen ja siellä kävin koulunkin. Olen asunut välillä Töölössä ja Punavuoreessa, mutta palasin Lauttasaareen 34 vuotta sitten eli aika äskettäin! Olin aluksi epävarma, onko viisasta aina kirjoittaa Helsingistä. Viidennen kirjan jälkeen sain kuitenkin niin paljon hyvää palautetta helsinkiläisyydestä, että päätin jatkaa sitä.” Vain kahden Outi Pakkasen kirjan tapahtumat sijoittuvat Helsingin ulkopuolelle.

”Kirjailija ottaa tietysti vaikutteita ympäristöstään ja elinpiiristään. Koska asuin vuoden Abu Dhabissa, kirjoitin sieltä *Mustan auringon* 1991. *Rakkaudesta kuolemaan* -kirjassa ollaan Muoniossa, jonne ystäväntäreni muutti ja sai minutkin innostumaan Lapista.”

Helsingin lisäksi Outi Pakkasen dekkareista on tutuksi tullut innokas ruuanlaittaja Anna Laine, jolla on erilaisia rooleja, mutta poliisiksi hän ei rupea.

”Neljässä ensimmäisessä kirjassa poliisilla oli iso rooli. Sitten tajusin, etten halua kirjoittaa poliisiromaaneja vaan ihmisistä ja ihmissuhteista. Niissä jännitystä piilee riittävästi. Kirjani ovat eräänlaista *cosy crime* -tyyliä; niiden jännitys on ystävällistä, ei raakaa. Se syntyy tarinan käänteistä ja yllätyksistä, ei verestä ja aseiden paukutelusta.”

Anna Laineen esikuva löytyi Outi Pakkasen työpaikalta. Muilla hänen kirjojensa henkilöillä ei ole selkeitä vastineita todellisuudessa.

”**Anna Laine syntyi** niin, että pyysin eräältä työkaveriltani lupaa lainata hänen habitustaan ja luonnettaan kirjan henkilöön. Hän lupasi. Työkaverinikin aina söi tai puhui ruuasta.”

Anna Laine esiintyi ensi kertaa Outi Pakkasen viidennessä kirjassa *Kiinalainen aamutakki* (1982).

”Pidän sitä huonoimpana kirjanani. Se ei tahtonut millään syntyä. Kustantajalta tuli sellaista palautetta, että kirjassa on paitsi väärä uhri, myös väärä murhaaja.” Vähitellen Anna Laineesta on tullut brändi, ja hänen ruokareseptejään on riittänyt kirjaksi asti (*Porosta parmesaaniin. Anna Laineen keittokirja*, 2003). ”

Artisokkamössö

175 g marinoituja artisokansydämiä

pieni purkki tuorejuustoa

loraus kuohukermaa

3 rkl parmesaania

Sekoita kaikki ainekset massaksi monitoimi koneessa ja jäähdytä pari tuntia jääkaapissa. Tarjoile esimerkiksi Väinämöisen palttoonnappien kanssa. Äärettömän yksinkertaista mutta sitäkin parempaa.

Resepti kirjasta *Porosta parmesaaniin, Anna Laineen keittokirja*, Otava 2004

”Ihmisten ja ympäristön tarkkailu on aina päällä”

”Kirjailijan työ on raskasta parista syystä”, Outi Pakkanen sanoi. ”Ympäristön tarkkailusta ei pääse lomalle, ja ruutuvihko muistiinpanoja varten on aina käsillä. Kirjoittaminen vaatii myös paljon istumista ja epävarmuuden sietoa.”

Outi Pakkanen aloittaa uuden kirjan kirjoittamisen viimeisestä lauseesta.

”Olen samaa mieltä Paavo Haavikon kanssa siitä, että kirjassa on kaksi tärkeää lausetta: ensimmäinen ja viimeinen. Viimeinen lause on minulle maratonin maali. Kun keksin jonkin pinnalla olevan aiheen, johon haluan tarttua, materiaalia alkaa kertyä ja henkilögalleria muokkautua itsestään. Järjestelen sitten palat paikalleen kuin orkesterinjohtaja.”

Dekkarien lisäksi Outi Pakkanen on kirjoittanut mm. elämäkerran Emmi Jurkasta (*Rakas Emmi*, 1984) ja Aino Ackte’sta (*Pariisin primadonna*, 1988).

”Emmi Jurkan elämäkerran kirjoitin Sakari Jurkan pyynnöstä. Olin seurustellut Jussi Jurkan kanssa ja tunsin perheen hyvin. Suostuin vastahakoisesti. Kirjoittaminen oli hidasta, sillä Emmi perui nauhoitettuja puheitaan tuon tuostakin. Hän ei halunnut tulla julkistamistilaisuuteen vedoten siihen, että hänen naamansa roikkuu kuin vanhalla naisella. Hän oli silloin 85-vuotias.”

Emmi-kirja sai hyvät arvostelut, ja WSOY pyysi kirjaa Aino Ackte’sta. Se ilmestyi *Suuret suomalaiset* -sarjassa.

”**Taustojen hankinta oli työlästä**, sillä aineistoa oli valtavasti arkistoissa, ja sukulaisiakin oli elossa, mm. hänen Ainon poika Mies Reenkola. Onneksi olin silloin töissä WSOY:llä, joten sain tehdä kirjaa päätoimisesti. Olisin halunnut kirjoittaa vielä Ritva Valkamasta, mutta hän ei suostunut useista taivutteluyrityksistä huolimatta.”

Outi Pakkanen äiti Kaija Pakkanen (1915–2003) oli myös kirjailija. Hän kirjoitti lasten ja nuorten romaaneja, runokirjoja, satukirjoja ja käänsi kirjallisuutta. Outin veli **Jukka Pakkanen** on myös kirjailija, joka tunnetaan mm. pyöräilyharrastuksestaan.

Äiti vaikutti Outi Pakkanen ensimmäisen kirjan lisäksi myöhemmin toiseenkin.

”Äitini suomensi mm. ruotsalaiset Alfons Åbergit eli Mikko Mallikkaat. Hän pyysi minua kääntämään niistä yhden, (*Näkymätön*, 1998). Ajattelin, että helppo homma. Mutta mikään ei ole ollut niin vaikeaa kuin kirjoittaa lapsille ymmärrettävää, ytimekästä ja värikästä kieltä, lyhyitä lauseita ja yksinkertaisia rakenteita.”

Marja-Riika Saaristo

Kristian Kosonen tulee lukupiiriin huhtikuussa

Huhtikuussa Santahaminan lukupiiriin vieraaksi tuleva **Kristian Kosonen** on kirjoittanut viisi sotakirjaa, joista tuorein *Summan teräsmyrsky* ilmestyi viime syksynä. Se kuvaa talvisodan rankimpia taisteluita Summan rintamalla talvella 1940.

Kristian Kosonen ei kaunistele kirjoissaan sotatilanteita. Hän on perustellut tyylivalintojaan sillä, etteivät sotasankarit kaadu kauniisti kukkaniityillä.

Vaikka kuvaukset joskus hirvittävät lukijaa, järkyttävintä on se, että samanlaisia kuvia

näemme televisiosta joka päivä Ukrainan rintamilta. Sotakirja onkin yhtäkkiä kuvaus nykytodellisuudesta. Kristian Kosonen tulee lukupiiriin tiistaina 18.4. klo 18. Hänen kirjojansa voi lainata sotilaskodin kirjastosta. Kristian Kososen äiti on sotilaskotisaremme **Leena Kosonen**.

TULEVIA TAPAHTUMIA

- 23.3. Uusien sisarten koulutus** klo 18.00 Teamsilla, ilmoittautumiset sotilaskotialue.ets@gmail.com
- 26.3. Sisarten kirkkopyhä** Laajasalon kirkossa klo 12.00
Tilaisuuteen tarvitaan muutamia siskoja virsikirjojen jakoon, päivän tekstin lukuun, kolehdin keruuseen, kahvitarjoiluun ja ehtoollisen jakamiseen. Seurakunta keittää kahvit ja ostaa munkit sodesta. Ilmoittautumiset tehtäviin Silja Niinivirrälle sähköpostilla niinisi13@gmail.com
- 30.3. Kevätkokous** Perinnetalossa klo 18.00
- 1.4. Pääsiäiskoristeiden askartelutalkoot** sotilaskodissa klo 14.00
- 8.4. Pääsiäismyyjäiset** Kolmen sepän aukiolla ETSO:n yhdistysten kanssa.
- 18.4. Kirjailijavieraana** Kristian Kosonen sotilaskodissa klo 18.00
- 29.4. Hygieniapassikoulutus ja -osaamistesti** yhteisesti Etelä-Suomen sisarille Sotilaskotiliiton tiloissa lauantaina 29.4. kello 10–15. Ilmoittautumiset ETSO:n sähköpostiin sotilaskotialue.ets@gmail.com.
- 7.5. Pop-up -kahvila** Sotilaskotitoiminnan perinnepäivänä, paikka avoin
- 10.6. ETSO:n retki Mikkeliin**
9.00 Lähtö Rautatientorilta vanhan Fennian edestä
9.30 Nelosetapin (Kerava) pysäkki Lahdenväylällä.
Matkan varrella pysähdytään tarpeen mukaan.
12.00 lounas
13.00 siirtyminen MUISTIIN (Sodan ja rauhan keskus)
15.00 siirtyminen Kenkäveroon
16.00 lähtö paluumatkalle
19.00 paluu Helsinkiin

Osallistuminen matkalle maksaa 5 €/hlö, jos onnistumme saamaan Puolustusvoimien linja-auton. Muussa tapauksessa joudumme tarkastamaan osallistumismaksua uudestaan.

Ruokailun ja MUISTIN sisäänpääsymaksun jokainen hoitaa itse joko maksamalla tai Museokortilla. Ilmoittautumiset sotilaskotialue.ets@gmail.com
- 16.–18.6. Jukolan viesti Porvoossa**, lisätietoja myöhemmin

Yhteystiedot 2023

Hallitus

Inka Tiittanen, puheenjohtaja
Puh. 040 547 7799
inka.tiittanen@hssky.fi

Merja Autio, varapuheenjohtaja
Puh. 0400 434 941
merja.autio@bastu.net

Päivikki Jordan
paivikki.jordan@gmail.com

Anna Maija Luomi
Puh. 050 584 0181
amluomi@gmail.com

Marju Moisalo
Puh. 040 560 4075
marjukaarina@yahoo.com

Seija Pussinen
Puh. 050 568 8371
pussinen.seija@gmail.com

Mikko Skön
Puh. 050 514 8196
mikko.skön@kolumbus.fi

Varajäsenet

Anu Helpinen
Puh. 040 835 0195
anumarita48@hotmail.com

Heli Kuisma
Puh. 040 737 8039
heli.m.kuisma@hel.fi

Kirsi Tuovinen
Puh. 0405733503
kirsimarja.tuovinen@gmail.com

Hallituksen sihteeri ja tiedotus

Marja-Liisa Nikka
Puh. 040 570 4230
nikka.marjaliisa@gmail.com

Jaostot

Tarjoilujaosto

Ison kodin tapahtumat
Helena Saarela
Puh. 040 554 9221
hhelena.saarela@gmail.com

MPKK:n tapahtumat

Eila Elo
Puh. 040 725 7827
eila.elo@luukku.com tai
eelo91772@gmail.com

Hengellinen jaosto

Silja Niinivirta
Puh. 050 359 5357
niinisi13@gmail.com

Liikkuva sotilaskoti (LSK)

Merja Autio
Puh. 050 4406994 (LSK)
lsk@hssky.fi
Puh. 0400 434 941
merja.autio@bastu.net

Kirjastojaosto

Anu Helpinen
Puh. 040 835 0195
anumarita48@hotmail.com

Käsityö- ja somistusjaosto

Leena Kosonen
Puh. 040 574 9532
leenam.kosonen@gmail.com

Seniorijaosto

Pirkko Kinnunen
Puh. 050 511 3792
kinnunen.pirkko@elisanet.fi

Perinne- ja arkistajaosto

Pirkko Kinnunen
Puh. 050 511 3792

Nuoret sisaret

Helena (Hippu) Kilpeläinen
Puh. 050 505 0119
hippuq@live.com

Sotilaskodit

Santahaminan sotilaskoti
Santahaminantie 15
Puh. (09)684 6368
ma-pe 8.30–20.30
la-su 16.30–20.30
Kodinjohtaja Virpi Fyhr
Puh. 0400 441 317
virpi.fyhr@hssky.fi

Kadettikerhon sotilaskoti

Kadettikouluntie 7
Kodinjohtaja Marjo Ilanko
ma-to 8.30–14.30
pe suljettu
puh. 0299 530 701
kadettikerho@hssky.fi

Auditoriotalon kanttiini

Kadettikouluntie 6
ma-to 8.30–15.00
pe 8.00–12.00
Kodinjohtaja Virpi Leinonen
Puh. 0299530702
auditorio@hssky.fi

Helsinki-Santahamina sotilaskotiyhdistys ry

Santahaminantie 15
00860 Helsinki
Puh. (09)679 771 ti-pe klo 10.00–15.00
taloussihteeri@hssky.fi
www.hssky.fi
Nordea FI22 2285 1800 0028 83
Y-tunnus 1869305–2

Sotilaskotipäällikkö

Sirkka Pouru
Puh. 050 329 0152

Sotilaskotivarapäällikkö

Satu Kylmämettä
Puh. 0407358964
satu.kylmametsa@gmail.com

Maaliskuun
väriläiskät

